

Στα «έγκατα» της Πίνδου

Φαράγγι Βόθωνα

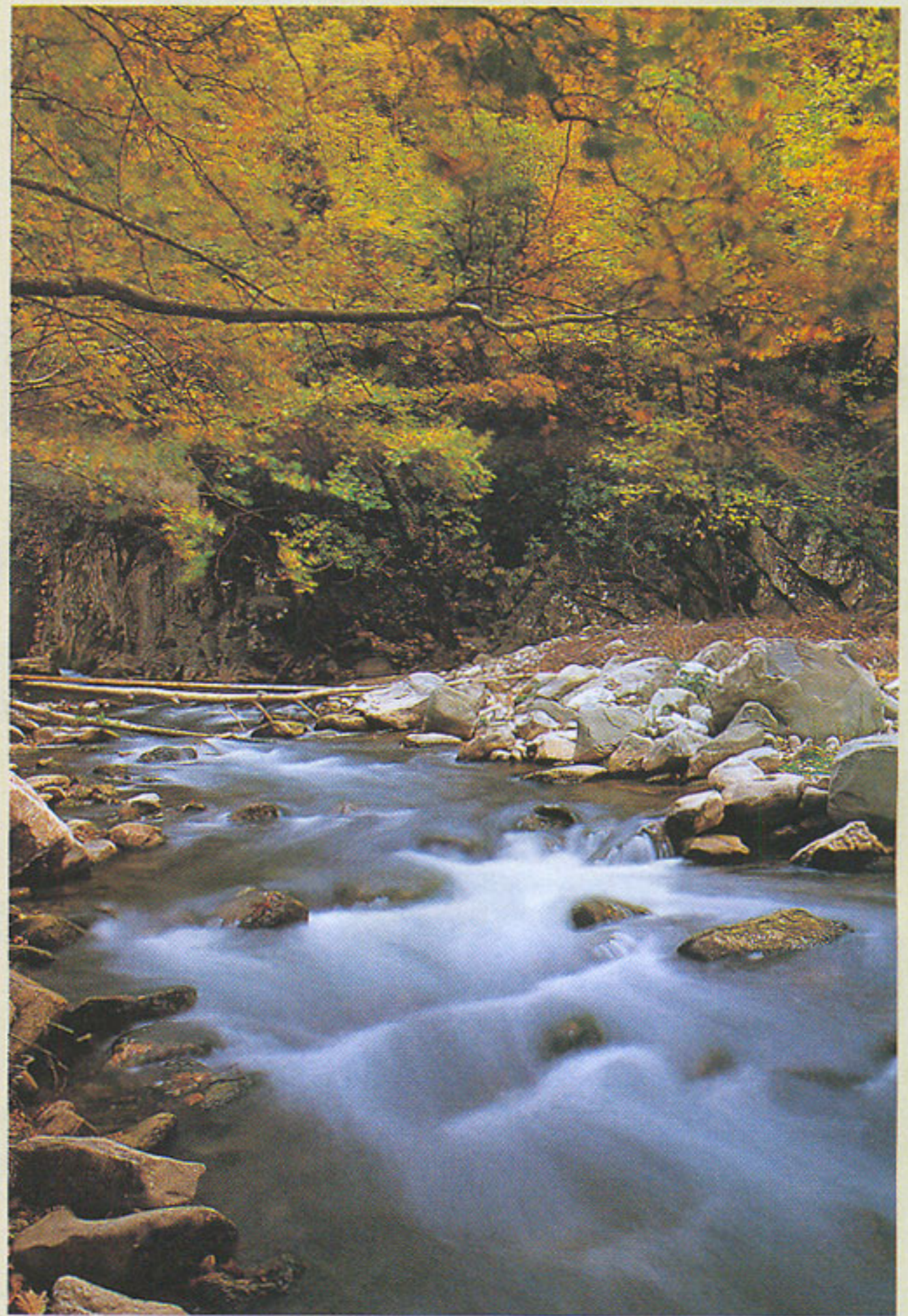
Φαράγγι
του Βόθωνα,
Καρπενησιώτης
ποταμός, στην
καρδιά της
ηπειρωτικής
Ελλάδας, στο
κέντρο της
Πίνδου,
στο νομό
Ευρυτανίας,
δίπλα στο χωριό
Καρίτσα.
Και όμως
απροσπέλαστο!
Από τα τείχη
που υψώνει
η οροσειρά,
η κύρια,
η αξονική
οροσειρά,
η ραχοκοκαλιά
της Ελλάδας
και του
ελληνικού
τόξου, η Πίνδος

Κείμενο: Ευθύμιος Λέκκας
αν. καθηγητής Γεωλογίας
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Φωτ: Βασίλης Συκάς

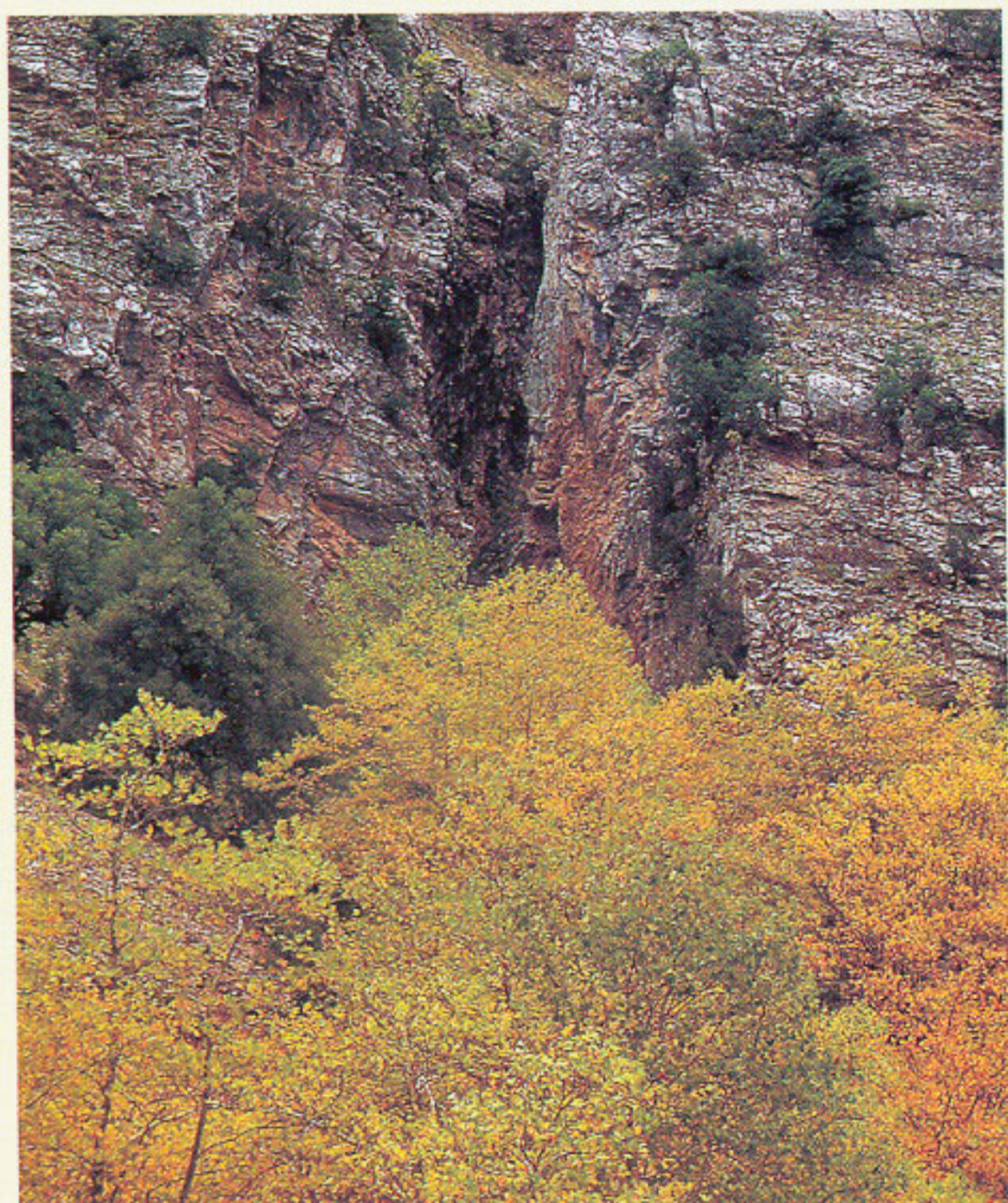
Η ψύχρα είναι έντονη.
Τα σχοινιά πρέπει ν'
ασφαλιστούν σε πολλά
σημεία προσαρμογής και
βέβαια να ελεγχθούν.
Πάνω απ' όλα, οι
κανόνες ασφαλείας...

Ο Καρπενησιώτης ποταμός είναι ο κυρίαρχος της περιοχής

Για τους γεωλόγους η λέξη Πίνδος δεν παραπέμπει αυτόματα μόνο στο ομώνυμο βουνό, αλλά στην κύρια, τη βασική γεωτεκτονική «ενότητα της Πίνδου», η οποία διατρέχει όλο τον ελληνικό χώρο εκκινώντας από τα βόρεια σύνορα, περνώντας απ' όλο το βασικό κορμό της ομώνυμης οροσειράς, φτάνοντας στην Πελοπόννησο και την Κρήτη και καταλήγοντας στα Δωδεκάνησα, την Κάρπαθο, τη Ρόδο και την Κω. Πρόκειται για μία από τις περίπου 30 γεωτεκτονικές ενότητες του ελληνικού χώρου, όμως η Πίνδος είναι η πιο μεγάλη σε εμφάνιση και αυτή που τονίζει πιο πολύ με την παρουσία της το λεγόμενο ελληνικό τόξο και την προώθησή του πάνω στην Αφρική στις παρυφές της ευρωπαϊκής πλάκας-ηπείρου! Παρατηρώντας κάποιος τα πετρώματα στις παρυφές του φαραγγιού, αλλά και της γύρω περιοχής, ▶

Τα στενά περάσματα και οι ψηλές, κάθετες πλευρές προσδίδουν αγριότητα στο φαράγγι. Όσο για τα χωριουδάκια, αυτά είναι γραφικά όπου γης

► διαπιστώνει με ευκολία τον ιζηματογενή χαρακτήρα τους, τη γένεσή τους δηλαδή στον πυθμένα μιας θάλασσας, ή καλύτερα, όπως γνωρίζουν οι ειδικοί, στο βυθό ενός ωκεανού, του ωκεανού της Τηθύος, που υπήρχε στον ευρύτερο χώρο δεκάδες εκατομμύρια χρόνια πριν. Τα απολιθώματα που υπάρχουν μέσα στους ασβεστόλιθους, στους ραδιολαρίτες και στο φλύσχη, τα πετρώματα δηλαδή που εμφανίζονται στις απότομες πλαγιές του φαραγγιού, είναι αδιάψευστοι μάρτυρες της προέλευσής τους. Αλλά και η πλακώδης στρωσιγενής υφή τους συμπληρώνει τη βεβαιότητα αυτή.

Τα ιζήματα αυτά, που προέκυψαν από την καθίζηση των συστατικών, στη συνέχεια με την προέλαση του ελληνικού τόξου προς τα νότιο-νοτιοδυτικά συμπιέσθηκαν, πτυχώθηκαν, ανυψώθηκαν και τελικά δημιούργησαν τα πανύψηλα βουνά της κεντρικής Πίνδου πριν από δεκάδες εκατομμύρια χρόνια περίπου. Αμέσως μετά άρχισε η αντίστροφη διαδικασία. Την ανύψωση των βουνών, που προήλθε από τις λεγόμενες ενδογενείς διεργασίες της, διαδέχθηκε η διάβρωση, η ταπείνωση, οι λεγόμενες εξωγενείς διεργασίες με τη βροχή, τον παγετό και τους ανέμους να διαβρώνουν τα πετρώματα και να τροφοδοτούν διά μέσου των ποταμών με τη σειρά τους νέες θάλασσες και ωκεανούς. Η διαδικασία, όμως, της διάβρωσης, της καταστροφής δηλαδή των βουνών, γίνεται επιλεκτικά σε περιοχές που είτε τα πετρώματα έχουν μικρή αντοχή είτε υπάρχουν ευνοϊκές μορφολογικές διατάξεις. Έτσι οι ποταμοί αναπτύσσονται επιλεκτικά κατά μήκος ρηγμάτων και ασυνχειών, κατά μήκος μεγάλων εφίππευσεων, δηλαδή τεκτονικών ραφών.

Όσο περνάει ο γεωλογικός χρόνος η διάβρωση προχωρεί φτιάχνοντας βαθιά φαράγγια με απόκρημνες πλευρές και κυρίως εκεί όπου τα εκατέρωθεν πετρώματα δεν είναι ασταθή αλλά διατηρούν τα πρηνή, επιτρέποντας έτσι στο νερό χρόνο με το χρόνο να διαβρώνει όλο και πιο βαθιά το βουνό χωρίς να καταστρέφονται τα ψηλά εκατέρωθεν τοιχώματα.

Τότε ακριβώς συντελείται και το θαύμα της φύσης. Το γεωπεριβάλλον προσελκύει σαν μαγνήτης το βιοπεριβάλλον, τα φυτά και τα ζώα, συνθέτοντας ένα τραχύ και συνάμα όμορφο τοπίο. ■

ΤΕΥΧΟΣ 133 ΣΑΒΒΑΤΟ 25 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2002

ΝΕΩτρόπιο

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΝΕ*

ΑΓΡΟΓΛΥΦΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ
Τα «γκράφιτι» του μυστηρίου

Μονεμβασία

Η καστροπολιτεία